

BROEDVOGELINVENTARISATIE VAN HET LANDGOED OFFEM 1983

Inventarisatie: Hein Verkade
Verslag en interpretatie: Dick Hoek

INLEIDING

Het afgelopen jaar werd het landgoed Offem voor het twaalfde achtereenvolgende jaar geïnventariseerd. In de omgeving van Noordwijk werd bij geen ander gebied een broedvogelinventarisatie zo lang ononderbroken volgehouden. Dit jaar werd op een wat andere wijze geïnventariseerd, zodat de resultaten niet zondermeer met de voorgaande jaren mogen worden vergeleken.

METHODE

De gevolgde methode komt in grote lijnen overeen met die van de Noordduinen (zie blz.16) Uitzonderingen hierop zijn:

- niet bij alle bezoeken werden alle niet-territorium-indicatieve waarnemingen genoteerd;
- de kaartschaal van de dagkaarten is 1:2500;
- bij de inventarisatie werd steeds een ander startpunt gekozen.

In totaal werd er ongeveer 28 uur aan het inventariseren besteed. De verdeling van de bezoeken en tijdstippen was als volgt: in februari en maart werden 5 nachtbezoeken afgelegd t.b.v. uilen. De overige bezoeken:

datum	tijd	datum	tijd
21 maart	7.00- 8.00	6 mei	7.30- 8.30
26 maart	19.00-20.00	8 mei	6.00- 8.30
28 maart	20.00-21.00	19 mei	6.50- 8.30
9 april	6.00- 7.30	30 mei	8.00-10.30
11 april	6.00-10.30	6 juni	21.15-22.30
24 april	8.30-11.30	27 juni	7.50-10.30
4 mei	7.15- 8.15	31 juli	10.00-12.00

HET GEBIED

Offem bestaat uit een landgoed van ongeveer 33 ha. Het bestaat uit oud loofbos met veel oude eiken en beuken en plaatselijk dichte ondergroei, graslanden beweid door paarden, waterpartijen, sierheesters en oude coniferen, een jonge loofhoutsingel, voormalig iepenhakhout, een oude moestuin, heggen en bebouwing. Het gebied wordt doorsneden door half- en onverharde paden. Het landgoed is eigendom van F.W. Graaf van Limburg Stirum en niet toegankelijk. Het is direct ten oosten van Noordwijk-Binnen gelegen, topografische kaart 30 oost.

INTERPRETATIE VAN DE VELDGEGEVENS

Bij de interpretatie van de inventarisatie-gegevens is zoveel mogelijk de methode van de Handleiding territoriumkartering van het SOVON (1983) gevolgd. Voor de soorten die hier niet in genoemd worden zijn de volgende criteria gebruikt:

Fuut: nestvondst

Blauwe Reigers: aantal bewoonde nesten (maximaal aantal ongeveer midden mei)

Wilde eend: maximaal aanwezige paren in maart of april

Torenvalk: nest prooiovergeving, alarmerende vogels bij kennelijke nestplaats

Waterhoen: nest en/of volwassen exemplaren met jongen

Bosuil: paar met jongen

Zwarte Kraai, Ekster, Kauw en Spreeuw: aantal bewoonde nestholten of nesten;

paren aanwezig bij potentieel geschikte nestplaats.
 Bij Roodborst en Goudhaantje zijn waarnemingen van vóór eind april niet beschouwd, als territorium-indicatieve waarnemingen vanwege de door- en wegtrek die dan nog van beide soorten plaats vindt.
 Eénmalige waarnemingen van de volgende soorten zijn niet als een broedgeval beschouwd: Boompieper, Fluits (2 exemplaren op 6 mei), Boomvalk, Bonte vliegenvanger, Grauwe vliegenvanger, Sperwer (28 maart) en Schol-Ekster.

RESULTATEN

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de resultaten van 1983. Tevens zijn de resultaten uit de twee voorgaande jaren vermeld. De laatste kolom geeft een schatting van de nauwkeurigheid van 1983 weer:

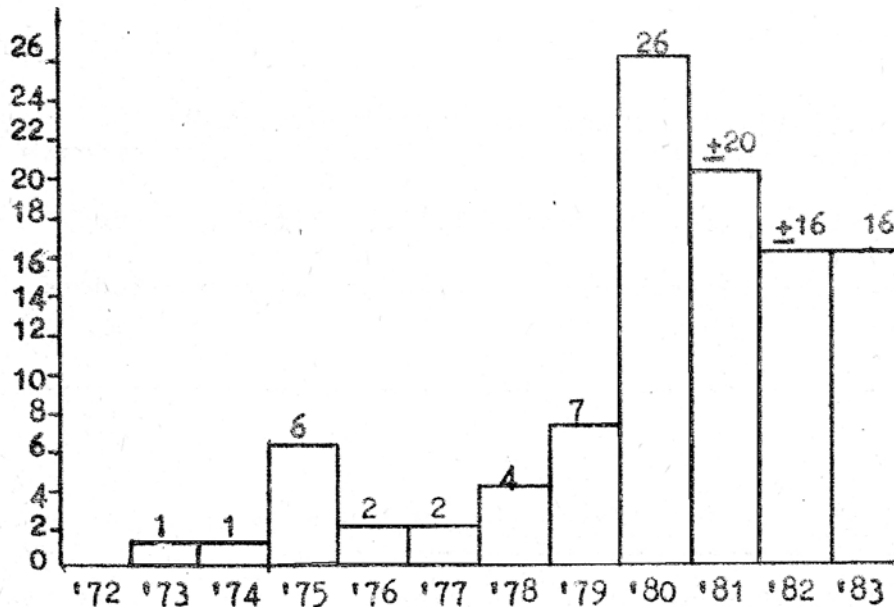
- + : nauwkeurig (gebaseerd op nestvondsten)
- ± : vrij nauwkeurig (gebaseerd op territorium-indicatieve waarnemingen)
- : slechts een globale schatting (niet voldoende aandacht aan besteed en/of inventarisatietijd niet lang genoeg)

soort	1981	1982	1983	betrouw- baarheid
Fuut	-	-	1	+
Blauwe reiger	±20	±16	16	+
Wilde eend	±10	±10	±10	-
Torenvalk	1	?	1	+
Boomvalk	1	?	-	±
Fazant	2	2	4	±
Waterhoen	7	6	5	±
Scholekster	1	-	-	±
Holenduif	-	-	3	±
Houtduif	25-35	25-35	25-35	-
Turkse tortel	4	3	6	±
Tortelduif	2	3	9	±
Koekoek	2	1	1	-
Ransuil	-	1?	1	+
Stenuil	-	-	0-1	
Bosuil	1?	1	1	+
Groene specht	1	2	3	±
Grote bonte specht	4	4	3-4	±
Boerenwaluw	?	?	-	+
Winterkoning	15	11	22	±
Heggenus	4	3	9	±
Roodborst	16	9	8	±
Merel	15	14	17	±
Zanglijster	7	6	6-7	±
Braamsluiper	-	-	1	±
Tuinfluits	3	3	3	±
Zwartkop	6	2	9	±
Tjiftjaf	13	8	9	±
Fitis	10	6	7	±
Grauwe vliegenvanger	1	1	-	±
Staartmees	2	?	3	±
Glanskop	1	1	1	±
Pimpelmees	6	5	10	±
Koolmees	19	14	24	±
Boomklever	-	-	1	+
Boomkruiper	3	3	5	±
Vlaamse gaai	4	4	2-3	±
Ekster	4	5	1	+
Kauw	±20	±20	±15	±

Zwarte kraai	4	5	1	+
Spreeuw	25-30	25-30	10	-
Huismus	±15	±15	±5	-
Ringmus	?	1	-	-
Vink	?	-	-	+
Groenling	2	1	6	±

BESPREKING VAN ENKELE SOORTEN

Fuut: bracht dit jaar voor het eerst sinds minstens twaalf jaar jongen groot in het, schaarse riet langs het Schie.
Blauwe Reiger: waarschijnlijk is dit de meest nauwkeurig getelde soort van Offem. Onderstaande figuur geeft een overzicht van het verloop van de populatie:

Torenvalk: broedde dit jaar in een oud kraaiennest.
Holenduif: op drie verschillende plaatsen werden baltsende Holenduiven gezien en gehoord. Ook elders, zoals in de Noord-duinen wordt de soort steeds vaker gezien. Het is echter niet uitgesloten dat een betere oplettendheid van de waarnemers hierbij en rol speelt.
Steenuil: werd éénmaal in de directe omgeving van Offem gehoord, bij een volkstuin omgeven door oude knotwilgen.
Bosuil: werd vele malen gehoord; op 6 juni werden twee volwassen vogels met twee jongen gezien.
Winterkoning en Koolmees: de stijging van het waarschijnlijke aantal broedgevallen hangt waarschijnlijk samen met de gewijzigde inventarisatie en interpretatie-methode.
Boomklever: vooral in het oude gedeelte van het bos werden regelmatig Boomklevers waargenomen. Ook in 1975 heeft de soort op Offem gebroed.
Kraaiachtigen: Ekster, Zwarte Kraai, Vlaamse Gaai en Kauw worden bejaagd. De achteruitgang van deze soorten is waarschijnlijk aan de jacht te wijten.
Vink: dit jaar werd geen enkele zingende Vink waargenomen. Ook in voorgaande jaren was deze soort in het broedseizoen zeer schaars of ontbrekend. De oorzaak is hier-

van niet bekend; ogenschijnlijk is de biotoop zeer geschikt.

Groene en Grote
Bonte Specht:

Bij de vergelijking van de dichtheden zoals vermeld in Randstad en Broedvogels(1981) blijkt dat beide soorten op Offem een hoge dichtheid bezitten. Er wordt wel eens beweerd dat spechten uit bosbouwkundig oogpunt schadelijk zijn, doordat ze hun holen bij voorkeur in oudere bomen uithakken. Uit verschillende studies is echter gebleken dat beide soorten een voorkeur hebben voor dode of halfdode stammen en takken, en voor zachte houtsoorten als populier, wilg en berk. Daarnaast is vooral de Grote Bonte Specht nuttig in de bosbouw, doordat zijn voedsel in het voorjaar en de zomer vooral uit "schadelijke" insecten bestaat.

Literatuur:

1. Stichting Ornithologisch Veldonderzoek Nederland (SOVON) 1983: Broedvogelmonitoring-project (proef 1983). Handleiding territoriumkartering.
2. Vogelwerkgreep Avifauna West-Nederland 1981: Randstad en Broedvogels, Tilburg.
3. Verslagen van broedvogelinventarisaties van Offem, gepubliceerd in de Strandloper.

Broedvogelinventarisatie Luchter Zeeduinen 1983

Inventariseerders: J.M.v.Sambeek en J.Heemskerk.
Tekst : J.v.Sambeek.

Het terrein bevindt zich in Boswachterij Hollands Duin, ten noorden van de Langevelder Slag tot aan de provinciegrens met Noord-Holland. Zie voor de juiste ligging het kaartje op bladzijde 22. De oostgrens van het terrein wordt bepaald door de afrastering van de AW-duinen. Het terrein wordt doorsneden door een wandelpad en een fietspad (naar Zandvoort). Aan de westzijde van het fietspad bevindt zich een afrastering van de Zeereep. De strook van de Zeereep is vanaf het pad redelijk goed te overzien. Het terrein is ca 100 ha. groot. Het duingebied heeft een gevarieerd reliëf van lage duinen met valleien. Er is wat open helmbegroeiing, ook plekken met een open "woestijnachtig" karakter, maar het grootste gedeelte bestaat uit duingrasland met hier en daar een laag, ruig struweel van wilde liguster en kruipwilg.

Het gebied is bezocht van 1 april tot 16 juni. Het aantal bezoeken was 10; in het totaal ongeveer 31 uur.

Op de volgende bladzijde vindt u een overzicht van de geschatte aantallen broedparen.